

ผลกระทบของการพิพากษาเพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง :
ศึกษาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด กรณี กฟผ.

นางอุษณีย์ ลี้วิไลกุลรัตน์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RETROACTIVE EFFECT OF JUDGEMENT ON REVOCATION OF RULES :
CASE STUDY OF THE SUPREME ADMINISTRATIVE
COURT'S JUDGEMENT ON THE ELECTRICITY GENERATING
AUTHORITY OF THAILAND (EGAT)

Mrs. Usanee Leevilaikunratt

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

511375

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลกระทบของการพิพากษาเพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง :

ศึกษาคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด กรณี กฟผ.

โดย

นางอุษณีย์ ลีวีโลกุลรัตน์

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

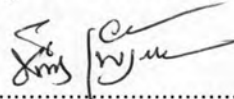
อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

อาจารย์ ดร.รังสิกร อุปพงศ์

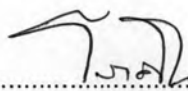
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

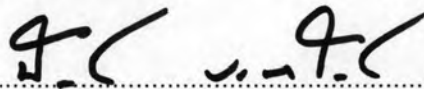
(รองศาสตราจารย์ ธิตินันท์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

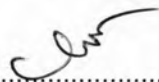
.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.โกศิน พัลกุล)

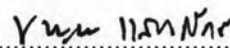
.....อาจารย์ที่ปรึกษา

(ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์)

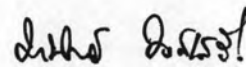
.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(อาจารย์ ดร.รังสิกร อุปพงศ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.ชาญชัย แสวงศักดิ์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.มานิตย์ วงศ์เสรี)

อุษณีย์ ลีวีโลกุลรัตน์ : ผลกระทบของการพิพากษาเพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง : ศึกษา
 คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด กรณี กฟผ. (RETROACTIVE EFFECT OF JUDGEMENT ON
 REVOCATION OF RULES : CASE STUDY OF THE SUPREME ADMINISTRATIVE COURTS
 JUDGEMENT ON THE ELECTRICITY GENERATING AUTHORITY OF THAILAND (EGAT))
 อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.นันทวัฒน์ บรรมานันท์, อ.ที่ปรึกษาร่วม: อาจารย์ ดร. รังสิกร อุปพงศ์, 249 หน้า.

ศาลปกครองได้จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมาย
 ของการกระทำทางปกครอง หากศาลพบเหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะมีอำนาจในการพิพากษา
 เพิกถอนการกระทำทางปกครองนั้น ทั้งนี้ เพื่อเยียวยาแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ประชาชน
 ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้จึงมุ่งศึกษาหลักเกณฑ์ วิธีการ ผลทางกฎหมาย และผลกระทบ
 ของการที่ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้เพิกถอนกฎ ซึ่งเป็นการกระทำทางปกครองประเภทหนึ่ง โดยเฉพาะ
 กรณีการพิพากษาเพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง จากการศึกษาพบว่าในกรณีที่ศาลมีคำพิพากษา
 ให้เพิกถอนกฎ โดยให้มีผลย้อนหลัง ซึ่งฝ่ายปกครองจะต้องทำให้ผลที่เกิดขึ้นแล้วของกฎนั้นหมดสิ้นไป
 จึงทำให้เกิดปัญหาและผลกระทบในการปฏิบัติตามคำพิพากษาบางประการ เช่น 1) ปัญหาจากบทบัญญัติ
 แห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการเพิกถอนกฎ 2) ปัญหาเกี่ยวกับการประกาศผลแห่งคำพิพากษาให้
 เพิกถอนกฎในราชกิจจานุเบกษา 3) ปัญหาช่องว่างทางกฎหมายกรณีกฎถูกเพิกถอน 4) ปัญหาผลกระทบ
 ของคำพิพากษาให้เพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง

ผลการศึกษาตามวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบของ
 การพิพากษาเพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง โดยได้ศึกษาเปรียบเทียบกับแนวทางและผลของ
 การเพิกถอนกฎในต่างประเทศได้แก่ ประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมัน ทั้งนี้ จากการศึกษาวิจัยได้
 เสนอ ดังนี้ (1) เมื่อศาลปกครองมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้เพิกถอนกฎ เห็นสมควรให้สำนักงานศาลปกครอง
 ซึ่งมีหน้าที่ดำเนินการบังคับให้เป็นไปตามคำบังคับของศาลปกครอง ประสานงานให้มีการประกาศผลแห่ง
 คำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ประกาศดังกล่าวมีผลเป็นการเพิกถอนกฎให้เร็วที่สุด
 ทันทีที่ศาลปกครองมีคำพิพากษา (2) ให้ศาลปกครองสร้างหลักกฎหมายในการจำแนกระดับความร้ายแรงของ
 ความไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ศาลจะใช้อ้างเป็นเหตุในการเพิกถอนกฎ (3) กรณีศาลจะมีคำพิพากษา
 เพิกถอนกฎ โดยทั่วไปแล้วควรจะให้ผลนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เพื่อให้
 ฝ่ายปกครองดำเนินการแก้ไขหรือออกกฎใหม่ให้ถูกต้อง โดยกำหนดระยะเวลาให้ฝ่ายปกครองดำเนินการ
 เพื่อมิให้กระทบต่อการดำเนินการของฝ่ายปกครองที่ผ่านมา หรือสมควรที่ศาลจะระบุข้อสังเกตเกี่ยวกับ
 แนวทางหรือวิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา (4) ให้สำนักงานศาลปกครอง รวบรวมปัญหา
 ในการปฏิบัติที่เกิดขึ้นในการดำเนินการบังคับคดีเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษา ทั้งปัญหาข้อกฎหมายและ
 ปัญหาอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเสนอต่อศาลปกครองเป็นข้อมูลในการประกอบการพิจารณากำหนดคำบังคับให้
 เป็นธรรมแก่กรณี และให้ฝ่ายปกครองสามารถปฏิบัติตามคำพิพากษาได้อย่างถูกต้อง ภายในกำหนดเวลา
 เพื่อเยียวยาความเดือดร้อนเสียหาย ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้อย่างรวดเร็วต่อไป

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์.....
 ปีการศึกษา.....2551.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4886313534 : MAJOR LAWS

KEYWORD : ADMINISTRATIVE COURT JUDGEMENT / ADMINISTRATIVE COURT

USANEE LEEVILAIKUNRATT : RETROACTIVE EFFECT OF JUDGEMENT ON REVOCATION OF RULES : CASE STUDY OF THE SUPREME ADMINISTRATIVE COURT'S JUDGEMENT ON THE ELECTRICITY GENERATING AUTHORITY OF THAILAND (EGAT) .THESIS ADVISOR : PROF. NANTAWAT BORAMANAND, Ph.D., THESIS COADVISOR : RANGSIKORN UPAPHONG, Ph.D., 249 pp.

The Administrative Court has been established for scrutinizing the legality of the administrative action. If the court has found a cause of illegality of such action, it will have had the competence to make a revocation judgment with the purpose of the redress of plaintiffs' injuries. Consequently, this thesis has aimed to study about the standard, means, and legal impacts on the cases that the Administrative Court makes a judgment on revocation of rules, which especially has a retroactive effect. This study has been found that when the court makes a judgment on revocation of rules having a retroactive effect, there have been following problems and impacts to comply with a judgment: some provisions concerning revocation of rules, publishing the result of the judgment in the Government Gazette, and gap in provisions relating to revoked rules problems, and impacts of a judgment on revocation of rules having a retroactive effect.

According to this thesis, the writer has suggested the means to solve those problems by comparing with the standard and means of the revocation of rules in France and Germany. Such means are as follows. (1) When the Administrative Court issues a final judgment to revoke rules, the office of the Administrative Courts, which is responsible for conducting execution of decrees, should manage to publish the revocation of rules in the Government Gazette as fast as the issue of the Administrative Court judgment. (2) The Administrative Court should develop the legal principle by categorizing the level of violence in the illegality of revoked rules by the court. (3) If the judgment impacts on individual liberty and public interest, it should take effect as from the date the revocation of rules is published. This is because the administrative agencies can amend the rules or issue the new lawful rules within reasonable time so as not to affect actions already done by the administrative agencies. Besides the Administrative Court should have comments about the means or the technique to comply with the judgments. (4) The office of the Administrative Courts should collect the legal and other problems about the conducting execution of decrees process in practice in order to make suggestions to the Administrative Court in issuance decree as justice in a particular case shall requires, and to the administrative agencies in compliance with the judgment correctly within reasonable time for the redress of plaintiffs' injuries speedily.

Field of study.....Laws.....

Academic year.....2008.....

Student's signature.....*Usanee W*.....

Advisor's signature.....*Nantawat B*.....

Co - advisor's signature.....*Rangsi Korn U*.....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.4 วิธีการศึกษาวิจัย.....	4
1.5 สมมุติฐานของการวิจัย.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	5
บทที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับหลักความชอบด้วยกฎหมายของกฎ.....	6
2.1 หลักนิติรัฐกับความชอบด้วยกฎหมาย.....	7
2.1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจ.....	9
2.1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ.....	10
2.1.2.1 ลักษณะของกฎหมายที่จำกัดหรือให้อำนาจฝ่ายบริหารจำกัดสิทธิเสรีภาพของราษฎร.....	11
2.1.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง.....	19
2.1.3.1 ความผูกพันต่อกฎหมายของฝ่ายตุลาการ.....	19
2.1.3.2 ความผูกพันต่อความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายปกครอง.....	20
2.1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา.....	22
2.1.4.1 หลักความแน่นอนของกฎหมาย.....	22
2.1.4.2 หลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง.....	24
2.1.4.2.1 หลักความไม่มีผลย้อนหลังของกฎหมาย.....	25
1) สถานะทางกฎหมายในอดีต : หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลัง.....	25
1.1) หลักกฎหมายไม่มีผลย้อนหลังเป็นหลักกฎหมายทั่วไป.....	26
1.2) ข้อยกเว้นที่ให้กฎหมายมีผลย้อนหลังได้.....	27
2) สถานะทางกฎหมายในอนาคต : หลักการไม่ล่วงละเมิดต่อสิทธิที่ได้รับมาโดยผลของกฎหมาย.....	28

	หน้า
1) สิทธิที่คาดหมายได้	28
2) สิทธิที่ได้รับมาโดยผลของกฎหมายกฎหมาย ผลของคำพิพากษา หรือผลของคำสั่งทางปกครอง	29
2.1.4.2.2 หลักการไม่มีผลย้อนหลังของกฎหมาย ตามหลักกฎหมายปกครองฝรั่งเศส	29
1) การเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง : ข้อยกเว้น หลักว่าด้วยนิติกรรมทางปกครองไม่มีผลย้อนหลัง	30
2) การเพิกถอน : รูปแบบการสิ้นสุดโดยมีผลย้อนหลัง	31
3) ข้อยกเว้นของหลักการไม่มีผลย้อนหลังของนิติกรรม ทางปกครอง	31
4) ข้อยกเว้นของการยกเลิกเพิกถอน โดยให้มีผลย้อนหลัง	35
(1) ทฤษฎีว่าด้วยข้าราชการในความเป็นจริง	35
(2) ทฤษฎีว่าด้วยกฎเกณฑ์การบริการในความเป็นจริง	35
2.1.4.2.3 ข้อยกเว้นการมีผลย้อนหลังของคำพิพากษาคดีปกครอง	39
2.1.4.3 หลักพอสมควรแก่เหตุ (หลักความได้สัดส่วน)	46
2.1.5 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนูญ	48
2.2 หลักผลทางกฎหมายกรณีที่ถูกกฎหมายขัดรัฐธรรมนูญ	49
2.2.1 หลักความเป็นโมฆะ	49
2.2.2 หลักกลับล้างได้	49
2.3 หลักกฎหมายทั่วไปที่เป็นข้อจำกัดอำนาจกระทำการของฝ่ายปกครอง	51
2.3.1 หลักความไม่มีผลย้อนหลังของนิติกรรมทางปกครอง	51
2.3.2 หลักความเป็นกลาง (หลักความไม่มีส่วนได้เสีย)	52
2.3.3 หลักผลผูกพันคำวินิจฉัยศาล	59
2.4 หลักกฎหมายมหาชนเกี่ยวกับกฎในการประสานประโยชน์สาธารณะให้เข้ากับสิทธิ เสรีภาพของประชาชน	60
2.4.1 ความชอบด้วยกฎหมายของกฎอันเป็นสาธารณประโยชน์	60
2.4.2 ความมั่นคงทางกฎหมาย	63
2.4.3 การคุ้มครองสิทธิที่ได้รับไปแล้ว	65
2.5 วิธีการในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการออกกฎ	65
2.5.1 การควบคุมแบบป้องกัน	66
2.5.1.1 การควบคุมโดยองค์กรของรัฐ	66
2.5.1.2 การควบคุมโดยประชาชน	67
2.5.2 การควบคุมฝ่ายปกครองแบบแก้ไข	76
2.5.2.1 การควบคุมแก้ไขจากองค์กรภายในฝ่ายปกครอง	77
2.5.2.1.1 การควบคุมโดยผู้มีอำนาจเหนือ	77

	หน้า
2.5.2.1.2 การอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครอง.....	77
2.5.2.1.3 การควบคุมโดยคณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	78
2.5.2.2 การควบคุมฝ่ายปกครองโดยองค์กรภายนอกฝ่ายปกครอง.....	79
2.5.2.2.1 การควบคุมฝ่ายปกครองโดยองค์กรตุลาการ.....	79
2.5.2.2.2 การควบคุมโดยองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ.....	80
2.5.2.2.3 การควบคุมโดยทางการเมือง.....	82
บทที่ 3 การเพิกถอนกฎโดยศาลปกครองต่างประเทศและศาลปกครองไทย.....	85
3.1 การเพิกถอนกฎโดยศาลปกครองฝรั่งเศส.....	85
3.1.1 ความหมายและลักษณะของกฎในระบบกฎหมายฝรั่งเศส.....	85
3.1.2 วิธีการฟ้องเพิกถอนกฎ.....	90
3.1.3 เขตอำนาจศาลในคดีฟ้องเพิกถอนกฎ.....	92
3.1.4 เงื่อนไขการฟ้องคดีขอให้เพิกถอนกฎ.....	93
3.1.5 การขอคุ้มครองชั่วคราว.....	101
3.1.6 หลักเกณฑ์ที่ศาลนำมาใช้ในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของกฎ.....	103
3.1.6.1 เหตุที่ใช้ในการเพิกถอนกฎ.....	103
1) การกระทำโดยปราศจากอำนาจ.....	104
2) การกระทำที่ไม่ถูกต้องตามแบบของกฎหมาย.....	108
3) การกระทำที่ไม่ต้องตามขั้นตอนวิธีการของกฎหมาย.....	109
4) การกระทำโดยฝ่าฝืนกฎหมาย.....	110
5) การกระทำบิดเบือนอำนาจหรือขั้นตอนวิธีการ.....	112
3.1.6.2 การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของกฎ.....	112
1) กฎต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ.....	113
2) กฎต้องไม่ขัดต่อสนธิสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศ.....	113
3) กฎต้องไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ.....	113
4) กฎต้องไม่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไป.....	114
5) กฎต้องไม่ขัดต่อคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาด.....	114
6) กฎต้องไม่ขัดต่อกฎที่ออกโดยองค์กรในระดับสูงกว่า.....	115
3.1.6.3 หลักการคุ้มครองความคาดหวังอันชอบด้วยธรรมของกฎ.....	115
3.1.7 การกำหนดผลของคำพิพากษา.....	116
3.1.7.1 กรณีเพิกถอน (retrait).....	116
3.1.7.2 การยกเลิก(abrogation).....	117
3.1.8 ผลของคำพิพากษา.....	118
3.1.8.1 การแทนที่กฎหรือคำสั่งที่ถูกเพิกถอน.....	120
3.1.8.2 การทำให้ทุกอย่างกลับคืนสู่สภาพเดิม.....	121
3.1.8.3 ผลกรณีพิพากษาว่ากฎนั้นไม่เกิดขึ้น.....	122

3.1.8.4 ข้อยกเว้นของการมีผลย้อนหลังของคำพิพากษาให้เพิกถอนกฎ หรือคำสั่งทางปกครอง.....	122
3.2 การเพิกถอนกฎโดยศาลปกครองเยอรมัน.....	123
3.2.1 ความหมายและลักษณะของกฎในระบบกฎหมายเยอรมัน.....	123
3.2.2 การร้องขอให้ตรวจสอบกฎในเยอรมัน.....	125
3.2.3 เขตอำนาจศาล.....	126
3.2.4 เงื่อนไขการฟ้องคดี.....	127
3.2.5 การขอคุ้มครองชั่วคราว.....	129
3.2.6 หลักเกณฑ์ที่ศาลใช้ในการควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของกฎ.....	130
1) องค์การผู้มีอำนาจออกกฎ.....	131
2) กระบวนการหรือขั้นตอนในการออกกฎ.....	131
3) พื้นฐานทางกฎหมายของการมอบอำนาจให้ออกกฎ.....	131
4) กฎนั้นต้องไม่ขัดกับกฎหมายที่มีลำดับชั้นสูงกว่า.....	132
5) เนื้อหาของกฎขัดหรือแย้งกับพอสมควรแก่เหตุหรือไม่.....	132
3.2.7 คำพิพากษาและผลของคำพิพากษาเพิกถอนกฎ.....	133
3.2.7.1 คำพิพากษาแสดงความเป็นโมฆะหรือเสียเปล่าตั้งแต่เริ่มต้น.....	133
3.2.7.2 คำพิพากษาว่ากฎนั้นไม่สมบูรณ์จนกว่าฝ่ายปกครองแก้ไข ความไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	134
3.3 การเพิกถอนกฎโดยศาลปกครองไทย.....	135
3.3.1 ความหมายและลักษณะของกฎในระบบกฎหมายไทย.....	135
3.3.2 วิธีการฟ้องโต้แย้งกฎ.....	149
3.3.3 อำนาจศาลปกครองในการฟ้องคดีเพิกถอนกฎ.....	151
3.3.4 เงื่อนไขการฟ้องคดีเพิกถอนกฎ.....	154
3.3.5 วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา.....	162
3.3.6 หลักเกณฑ์ที่ศาลใช้ในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของกฎ โดยศาลปกครองไทย.....	164
3.3.6.1 เหตุที่ศาลใช้ในการเพิกถอนกฎ.....	164
1) เป็นการกระทำโดยไม่มีอำนาจ.....	165
2) เป็นการกระทำนอกเหนืออำนาจ.....	165
3) เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย.....	165
4) เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน.....	165
5) เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ.....	165
6) เป็นการกระทำโดยไม่สุจริต.....	166
7) เป็นการกระทำที่มีลักษณะเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม.....	166
8) เป็นการกระทำที่มีลักษณะสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น.....	166

9) เป็นการกระทำที่สร้างภาระให้เกิดแก่ประชาชน.....	166
10) เป็นการกระทำที่เป็นการใช้ดุลยพินิจโดยไม่ชอบ.....	166
3.3.6.2 หลักเกณฑ์ที่ศาลใช้ในการตรวจความชอบด้วยกฎหมายของกฎ.....	166
1) อำนาจผู้ออกกฎ.....	166
2) กระบวนการออกกฎเกี่ยวกับแบบขั้นตอนวิธีการ.....	166
3) เจตนารมณ์ของกฎต้องเป็นไปตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ให้อำนาจ.....	167
4) กฎต้องไม่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไป.....	167
3.3.7 อำนาจในการกำหนดค่าบังคับของศาลปกครอง.....	168
3.3.8 การให้อำนาจศาลปกครองกำหนดข้อสังเกตเกี่ยวกับแนวทางหรือ วิธีการดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษา.....	170
3.3.9 ผลแห่งคำพิพากษาเพิกถอนกฎ.....	170
3.4 เปรียบเทียบผลทางกฎหมายของการเพิกถอนกฎโดยศาลปกครองฝรั่งเศส เยอรมัน และไทย.....	173
3.4.1 ผลทางกฎหมายของการเพิกถอนกฎโดยศาลปกครองฝรั่งเศส.....	174
3.4.2 ผลทางกฎหมายของการเพิกถอนโดยศาลปกครองเยอรมัน.....	175
3.4.3 ผลทางกฎหมายของการเพิกถอนกฎโดยศาลปกครองไทย.....	177
3.4.4 การเปรียบเทียบทางกฎหมายของการเพิกถอนกฎโดยศาลปกครอง ฝรั่งเศสศาลปกครองเยอรมัน และศาลปกครองไทย.....	178

บทที่ 4 วิเคราะห์ผลกระทบของการเพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง : ศึกษาเฉพาะกรณีคำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุด กรณี กพผ. (คดีหมายเลขดำที่ พ.14/2548 คดีหมายเลขแดงที่ พ.5/2549).....	180
4.1 สรุปคำฟ้อง.....	182
4.2 สรุปข้อเท็จจริง.....	183
4.3 บทวิเคราะห์คำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาคดี ในคดีหมายเลขดำ ที่ พ.14/2548.....	186
4.4 คำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี ในคดีหมายเลขดำที่ พ.14/2548.....	190
4.4.1 ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจศาล.....	191
4.4.2 ประเด็นเงื่อนไขการฟ้องคดี.....	191
4.4.3 ประเด็นที่เป็นเนื้อหาของคดี.....	192
4.5 คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดในคดีหมายเลขแดงที่ พ.5/2549.....	199
4.5.1 ประเด็นเกี่ยวกับอำนาจศาล.....	199
4.5.2 ประเด็นเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี.....	199
4.5.3 ประเด็นที่เป็นเนื้อหาแห่งคดี.....	201

4.6 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นเกี่ยวกับอำนาจศาล เงื่อนไขการฟ้องคดีและประเด็น ในเนื้อหาแห่งคดีในคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี กับคำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุด ในคดีหมายเลขดำที่ ฟ.14/2548 คดีหมายเลขแดงที่ ฟ.5/2549.....	204
4.6.1 วิเคราะห์เกี่ยวกับอำนาจศาล.....	204
4.6.2 วิเคราะห์เกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดี.....	205
4.6.3 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นในเนื้อหาแห่งคดีในคำแถลงการณ์ ของตุลาการผู้แถลงคดีกับคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด.....	208
4.6.4 บทวิเคราะห์การกำหนดผลของคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เปรียบเทียบกับความเห็นของตุลาการผู้แถลงคดี.....	218
4.7 บทวิเคราะห์ผลกระทบของการเพิกถอนกฎโดยให้มีผลย้อนหลัง กรณีศาลปกครอง สูงสุดพิพากษาให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการแปลงสภาพ กฟผ. เป็น บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน).....	221
4.7.1 ปัญหาการให้อำนาจศาลปกครองกำหนดให้การเพิกถอนกฎ โดยให้มีผล ย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตนั้นมีความสอดคล้องกับ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวกับผลของกฎที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่.....	222
4.7.2 ปัญหาเกี่ยวกับช่องว่างในทางกฎหมายกรณีกฎถูกเพิกถอน.....	224
4.7.3 ปัญหาเกี่ยวกับการประกาศผลแห่งคำพิพากษาให้เพิกถอนกฎ ในราชกิจจานุเบกษา.....	225
4.7.4 ปัญหาการปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด กรณีให้เพิกถอน พระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการแปลงสภาพ กฟผ. เป็นบริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน)ตั้งแต่วันประกาศใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา (ซึ่งเป็นการเพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง).....	227
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	230
5.1 บทสรุป.....	230
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	236
รายการอ้างอิง.....	244
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	249

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ตารางเปรียบเทียบผลทางกฎหมายของการพิพาทษาเพิกถอนกฎ โดยศาลปกครองฝรั่งเศส เยอรมันและไทย.....	178
------------	--	-----